

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

Articul. VI. De reliquis Prædicamentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

gariter tantum. *Nec obstat* 2. Quod dentur relationes de præterito, & futuro. In his enim non requiritur existentia termini in *esse rei*, sed in *esse veri*.

427. *Quæres* 4. *Unde multiplicentur relationes?* R. Relationes in concreto multiplicantur multiplicatis rectis, sive fundamentis, juxta doctrinam de concretis supra datam. Relationes in abstracto multiplicantur multiplicatis terminis. *Ratio est*: Quia posito uno termino resultat una relatio; ergo positis terminis pluribus resultant plures. *Item*, multiplicatis causis actu causantibus multiplicantur effectus; sed termini sunt quasi causæ relationum; ergo.

Quæres 5. *Quæ sint proprietates relationis categoricæ?* R. Sunt sequentes: 1^a est. Quod relativa referantur ad sua correlativa, sic, ut converti aliquo modo possint, v. g. *Pater est filii pater, & Filius est Patris filius*. 2^a est. Quod relativa sint simul naturâ & cognitione. *Vid.* n. 425.

ARTICULUS VI.

De reliquis Prædicamentis.

429. **D**ico 1. *Actio est forma accidentalis, à qua aliquid dicitur agere, sive est actus secundus, exercitium actuale, à quo tanquam ratione formali causa dicitur agere. Hæc variè dividitur; alia enim est Naturalis, quæ juxta exigentiam subjecti procedit. Alia violenta, quæ procedit contra subjecti seu passi exigentiam, v. g. Projectio gravium sursum.*
Alia

Alia est *Præternaturalis*, quæ fit præter naturæ intentionem; v.g. si monstrum generetur. Alia est *Artificialis*, quæ ex directione artis ponitur. Alia *supernaturalis*, quæ est supra vires naturæ. Alia *Creativa*, quæ non requirit subiectum, ex quo effectum educat. Alia *generativa*, per quam effectus è subiecto educitur. Alia *Immanens*, quæ cum effectum in ipsa causa recipitur, ut *visio*, *cognitio*. Alia *Transiens*, quæ recipitur in subiecto extra operantem, ut *calefactio*. Alia *substantialis*, alia *accidentalis*; Per illam effectus substantialis, per hanc accidens ponitur. De his & aliis actionibus agetur accuratiùs in *Physica*. Proprietates actionis ex proprietatibus effectuum desumere oportet. *Passio* est forma accidentalis, à qua aliquid pati dicitur, sive est receptio formæ in subiecto ab agente productæ. Passio ab actione realiter non distinguitur, sed ratione tantùm, quia habet alium ab actione conceptum objectivum. Nam actio dicitur, quatenus causa agit producendo terminum; Passio verò appellatur, quatenus subiectum patitur recipiendo terminum productum. Prædicamentum Passionis idem est, quod actionis, modò loco termini *Actio* ponas *Passio*.

430. *Dico 2. Ubi vel Ubicatio* est forma denominans rem esse in loco. Est duplex: *Circumscriptiva*, quâ res tota est in toto loco, & singulæ rei partes in singulis partibus loci. Hæc connaturaliter propria est rebus corporeis. Et *Definitiva*, qua res tota est in toto, & tota in qua-

qualibet parte loci. Sic anima nostra est in corpore, & spiritus in loco. *Quando* sive *Duratio* est forma denominans rem esse in tali tempore. Sive est continentia rei in tempore, ut durationem ejus mensurante; hinc non est relatio rei temporaneæ ad tempus; sed hujus relationis fundamentum, nec est ipsum tempus, hoc enim ad quantitatem pertinet; *Quando* verò speciale prædicamentum constituit.

431. *Dico* 3. *Situs* est dispositio partium ad locum, sive est forma; quæ res cum certo partium ordine est in loco, ut *ambulatio*, *sessio*, *cubatio*. Differt ab *ubi*, quòd hoc dicat tantum præsentiam rei in loco; situs verò addat certam partium inter se dispositionem per ordinem ad locum. Sic quærenti: *ubi sit Petrus?* simpliciter respondes: *Est in schola, in foro &c.* quærenti autem, *quomodo ibi sit?* reponis: *Est ibi vel stans, vel sedens &c.* *Habitus*, ut hinc sumitur, est certa ratio habendi ornamentum, vel indumentum; sive est adjacentia, & accommodatio vestis ad corpus, quæ unum dicitur *habere*, & alterum haberi instar vestis, armaturæ, vel ornamenti. Ut autem res dicatur haberi, requiruntur sequentia: ut sit corpus, ut circumponatur corpori, ut non sit pars habentis, aut aliquid ei cohærens, ut à loco ad locum possit transferri. Ex his colliges 1. *Habitus* alium esse *Profanum*, alium *Sacrum*, *Politicum*, vel *Militarem*, *Publicum*, vel *Privatum* &c. 2. *Manus*, *Pedes*, *Plumas*, *Rostra*, & alia animalium ornamenta, quæ natura ipsis dedit, ad præ-

præ-

prædicamentum habitûs non pertinere, quia tanquam partes integrantes, ad substantiarum suarum categorias revocantur. 3. Eum, qui in ædibus versatur, aut in aquis natat, non propriè dici ædibus aut aquis vestiri, ex defectu ultimi requisiti. Hæc sunt, quæ de prædicamentis in Logica breviter pertractanda censui, ut interim Tyro Philosophus terminorum sæpius occurrentium notitiam hauriat, præpareturque ad ea, quæ de distributione entis per prædicamenta factâ, in diversis Philosophiæ partibus fusiùs, & accuratiùs pertractabuntur.

DISPUTATIO VI.

De Post-Prædicamentis.

Post-Prædicamenta sunt quædam quasi appendices prædicamentorum, complectentes affectiones quasdam, quæ prædicamentis inter se comparatis conveniunt, suntque oppositio, modi prioris, & posterioris, modi simul, species motûs, & modi habendi. Quid de his scire conveniat, sequentes articuli in compendio dabunt.

ARTICULUS I.

De Oppositione Terminorum.

432. **N**ota. *Termini Comparati* dicuntur, qui in ordine ad se invicem considerantur, & de se invicem affirmari, vel negari possunt. Horum alii sunt *Pertinentes*, quorum
unus